

Sensitiivisistä sanoista sukupolvieroihin ja säkenöivin mielin runojen maisemiin

Suomen Kirjallisuusterapiayhdistyksen vuosikokous 2023

Mari Anttonen

Suomen Kirjallisuusterapiayhdistys ry:n vuosikokous pidettiin perjantaina 31.3.2023, 71-vuotiaan Ravintola White Lady'n kabinetissa Helsingissä. Keväisten auringonsäteiden saattamana kokoontui neljätoista kirjallisuusterapian ystävää ja yhdistyksen jäsentä ympäri Suomea tiilenpunaiseen ja kullanhohtoiseen kabinettiin, kaikille rakkaan ja tärkeän asian pariin. Paikalla oli iloinen ja asialle vihkiytynyt joukko, niin konkareita kuin ensikertalaisiakin.

Vuosikokouksen ohjelma osuudessa saimme nauttia ensin kirjailija, FM, ratkaisukeskeinen terapeutti, seksuaaliterapeutti Anja Snellmanin luennosta, aiheesta ”Sanojen sukupolvierot, sensitiivisyys ja etiikka. Millaisin sanoin tämän päivän kirjallisuusterapiassa työskennellään?” Lopuksi pääsimme kokemaan Kanneltalon lausujien runoesityksen ”Keine Ahnung – Pallo Hukassa”.

Anja Snellmanin hyvin ajankohtainen ja mielenkiintoinen luento sanojen sensitiivisyydestä synnytti runsasta ja ajatuksia herättävää keskustelua, joka olisi selvästi jatkunut pidempään kuin aikaraamit antoivat tällä kertaa myöten. Monipuolisia kysymyksiä jäi ilmaan enemmän kuin vastauksia laskeutui. Kuinka käyttää kieltä rennosti ja sensitiivisesti, ilman että jättää jotain merkityksellistä sanottamatta? Miten ohjata ryhmää autenttisuudesta käsin, ilman kielistressiä? Miksi tässä ajassa on vaikea sietää erilaisuutta? Kysymystulvaa rytmitti mukavasti historiakatsaus suomen slangien syntyperiin ja kielen rakenteisiin. Miten kieli on kehittynyt ja muuttunut aina 1900-luvun alusta tähän päivään. Monet sananlaskut, vitsit ja kirjallisuus ovat vanhentuneet, on sanoja, joita ei voi enää käyttää.

Luennossa nousi esille myös ääri-ilmiö, perheiden hajoamisen hiljainen epidemia, jossa ristiriitaiset odotukset repivät perheitä erilleen. Tässä ilmiössä sanat ja puhe toimivat porttina puhumattomuuteen. Erilaiset arvot ja loukkaantumiset erottavat

perheitä, vieraantuminen on lisääntynyt ennen näkemättömällä tavalla. Kieli ja sanat muuttuvat, ne ovat tärkeitä välineitä kohti sukupolvisovintoa. Erottavien sanojen maailma nosti huoneilmaan ihmisyyden surua ja satusurua. Miten valtavan harmillista on, että kielen ja sanojen nyanssit ovat hävinneet ja olemme polarisoituneet näin pitkälle toisistamme. Lääkkeeksi tarjottiin muun muassa kielikylypyretriittiä, sensitiivistä sanakirjaa ja sukupolvien sovintoa. Tässä riittää kirjallisuusterapeuteille ja -ohjaajille tärkeää työsarkaa.

Luennon lopuksi saimme kokeilla sanojen sensitiivisyyttä tunnelmaharjoituksen myötä: tunnelma muuttuu sanoja käyttämällä. Anja Snellmanin sanoittamistehtävä kuului: Kirjoita itsestäsi kaksi adjektiivia, joilla toivot ihmisten kuvaavan sinua. Kirjoita seuraavaksi kaksi adjektiivia, jotka voisivat loukata sinua, jos niitä käytettäisiin sinua kuvattaessa. Tunnelma huoneessa muuttui hetkessä, kun harjoitusta laskeuduttiin miettimään, milloin hymy huulilla ja milloin kulmat kurtussa.

Ohjelmien välissä vuosikokous ja uuden hallituksen valinta etenivät omalla painollaan, luontevasti ja sujuvasti. Suomen Kirjallisuusterapiayhdistyksessä on tällä hetkellä noin 190 jäsentä ja toimintaa, kursseja ja koulutuksia on järjestetty monipuolisesti ja laajasti edellisellä toimintakaudella. Toimintakertomus tulee olemaan seuraavan jäsenkirjeen yhteydessä.

Yhteisen iltamme päätteeksi pääsimme vielä sukeltamaan runojen maisemiin, ja nauttimaan Kannelmäen lausujien monipuolisesta annista. Ennen esitystä kuulijat saivat tehtävän kirjata runoista ylös lauseita ja sanoja, joista koottiin lopuksi oma runoelma. Ilta täyttyi kahdeksan persoonallisen lausujan äänillä, joista kaikista välittyi rakkaus sanoihin ja ilo lausuntaan. Esitykseen oli valikoitunut liuta toinen toistaan hienompia ja maisemaltaan monisyisiä ja rikkaita runokuvia.

Kun lausujat poistuivat, jäi punatiilten hoitoiseen kabinettiin kasa sanoja, sensitiivisiä, rujoja, kamalan kauniita – kaikenlaisia. Pinoissa odottivat illan viimeiset runokuvat, joita yhteisen pöydän ympärille kerääntyneet kirjallisuusterapian ystävät jakoivat hämärtyvään kevättiltaan, omiin mielen haaveihin tarttuneet sana-aarteensa.

minä kuuntelen sala-ajatuksia
unelmia kloonataan
mikä aikuista riivaa
kuka sen tietää, mikä on totuus
en uskalla edes ajatella sitä
on varauduttava siihen
että horisontin takana maailma jatkuu arvaamattomana
täällä voi seistä tosiasioiden pohjalla
minun mieleni on niin kummallinen
salaatti värjää aivot vihreiksi

- Annamari Typpö

Sumuiset helmat /
vanhat seireenit /
vesi on /
vesi on /
vesi on ihmeellinen - valon kannel /
sen syliin tahdon painaa pääni /

Ei elämää kun peltoa
voi ylittää /
minä vakoilen itseäni /
Kuivat terälehdet eivät lakanneet hymyilemästä /
Tuhat koskea ajaa sisälläni /
Tuhat rauhatonta merta kuohuu sisälläni.

- Mari Anttonen

Kirjoittaja:

Mari Anttonen on teatteripedagogi, puheilmaisun ja äänenkäytön opettaja, kouluttaja, sanataide- ja kirjallisuusterapiaohjaaja sekä Porvoon kirjastotaiteilija (kevät 2023).